

## **DŁUGOTERMINOWE CELE STRATEGICZNE A ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH W OBLICZU STRATEGII EUROPA 2020**

Marianna Greta, Ewa Tomczak-Woźniak

Politechnika Łódzka

**Abstrakt.** W opracowaniu przedstawiono długoterminowe cele strategiczne obszarów wiejskich w odniesieniu do Strategii Europa 2020 (czyli wpisanych w filozofię 3W – rozwój inteligentny, rozwój zrównoważony i rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu). Zastosowano metodę analizy tekstów źródłowych instytucji Unii Europejskiej i dostępnej literatury przedmiotu. Analiza wykazała, iż sektor rolny jest sektorem postępowym i dynamicznym, co więcej – wpływa w znaczącym stopniu na realizację sukcesu Strategii Europa 2020.

**Słowa kluczowe:** Strategia Europa 2020, wzrost zrównoważony, cele strategiczne rozwoju obszarów wiejskich

### **WSTĘP**

Rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa nie da się rozpatrywać w oderwaniu od istoty integracji w ogóle, a także realizowanych polityk wspólnotowych, w szczególności: Wspólnej Polityki Rolnej (WPR), polityki spójności i budżetowej. Celem polityki spójności, będącej jednym z filarów Unii Europejskiej, jest zapewnienie takiego rozwoju każdego regionu Europy, by nie odbiegał on od innych. Są kraje o wysokim poziomie zaawansowania tego procesu. Inne natomiast, w tym i Polska, mają jeszcze dużo do nadrobienia, szczególnie w kwestii obszarów wiejskich.

Były Premier Polski, Waldemar Pawlak, w 2011 roku podczas I Europejskiego Kongresu Gmin Wiejskich w Warszawie [Hurkała 2011] wskazywał, iż dziś znowu

powraca dyskusja na temat rozwoju kraju i pojawia się koncepcja zwana polaryzacyjno-dyfuzyjną. To pomysł wspierania metropolii. Wielkie ośrodki mają być lokomotywami, które pociągną za sobą całą resztę. Autorzy zgadzają się ze stwierdzeniem, iż jest to jednak relikwyt myślenia dziewiętnastowiecznego, kiedy to elementy stanowiące o nowoczesności (kolej, telegraf, elektryczność, kolej), musiały być skupione w konkretnych miejscach. Obecnie rozwój to nie produkcja przemysłu ciężkiego, ale postęp technologiczny i praca zwłaszcza intelektualna. Dzięki komputerom i Internetowi można ją wykonywać w dowolnym miejscu, również na wsi, co daje szerokie możliwości wykorzystanie jej potencjału [Hurkała 2011]. W Polsce na obszarach wiejskich działa przecież wiele zaskakująco innowacyjnych firm<sup>1</sup> (począwszy od wiejskich przedsiębiorstw hodowlanych i przetwórczych, wykorzystujących zaawansowane technologie, parki maszynowe i nowoczesne systemy zarządzania, a kończąc na mikroprzedsiębiorstwach funkcjonujących w sektorach informatycznym, przetwórczym czy usługowym). Z tego też względu jednym z celów Unii Europejskiej powinno być utrzymanie obecnej struktury osadniczej i polepszanie jakości życia każdego mieszkańca Europy, nie tylko mieszkańca miasta. Natomiast główny ciężar realizacji tego celu powinien zostać położony właśnie na działania przyszłej Wspólnej Polityki Rolnej i polityki spójności (w jej ramach również znajduje się szereg działań podejmowanych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich).

Celem opracowania jest przedstawienie długoterminowych celów strategicznych obszarów wiejskich w odniesieniu do Strategii Europa 2020 (czyli wpisanych w filozofię 3W – rozwój inteligentny, rozwój zrównoważony i rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu).

## **ISTOTA STRATEGII EUROPA 2020 W KONTEKŚCIE OBSZARÓW WIEJSKICH**

Problem ochrony środowiska w sposób zorganizowany był poruszany już od lat siedemdziesiątych XX wieku. W historii Wspólnot problematyka dochodzenia do zrównoważonego rozwoju gospodarki była realizowana w ramach sześciu programów (lata 1970-2000) i dwóch strategii (Lizbońska i Europa 2020), przy czym dopiero strategia Europa 2020 podjęła temat w sposób kompleksowy i praktyczny.

Strategia Europa 2020 jest kontynuacją Strategii Lizbońskiej, o czym świadczy między innymi opinia przewodniczącego Komisji Europejskiej (KE) Jose Manuela Barroso: „Przez ostatnie dwa lata miliony ludzi straciły pracę, wzrosło zadłużenie, które będzie wyrównywane przez lata, a nasza spójność społeczna została wystawiona na próbę. Jednak, aby zbudować zrównoważoną przyszłość, musimy już teraz wyjść poza horyzont celów krótkoterminowych. Europa musi wrócić na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostać. Taki jest cel Strategii Europa 2020. Jej założenia to więcej miejsc pracy i wyższy standard życia. Strategia pokazuje, że Europa może się rozwijać w sposób

---

<sup>1</sup> Innowacja jest tutaj rozumiana, zgodnie z definicją OECD i Eurostatu, jako: wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi) lub procesu, nowej metody organizacyjnej lub nowej metody marketingowej w praktyce gospodarczej, organizacji miejsca pracy lub w stosunkach z otoczeniem. Produkty, procesy oraz metody organizacyjne i marketingowe nie muszą być nowością dla rynku, na którym operuje przedsiębiorstwo, ale muszą być nowością przynajmniej dla samego przedsiębiorstwa [Podręcznik Oslo... 2008, s. 31-35].

inteligentny i zrównoważony, może sprzyjać włączeniu społecznemu, umie znaleźć sposób na stworzenie nowych miejsc pracy i określić kierunek rozwoju naszych społeczeństw” [Europa 2020... 2010].

Głównym celem Strategii Europa 2020 jest kontynuacja założeń Strategii Lizbońskiej. Wyznacza ona trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety, tzw. 3W:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji (1W),
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej (2W),
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną (3W).

Strategia Europa 2020 kładzie duży nacisk na promocję zatrudnienia, czyli osiągnięcie spójności społecznej, ekonomicznej oraz terytorialnej. W tabeli 1 zaprezentowano ogólne założenia omawianej strategii ukazując tym samym problemy stojące przed UE związane z jej realizacją oraz wyzwania stawiane Unii.

Tabela 1. Główne założenia Strategii Europa 2020  
Table 1. Main assumption of Europe 2020 Strategy

Główne cele Strategii Europa 2020 – Main aims of the Strategy Europe 2020
1
<p>Osiągnąć stopę zatrudnienia 75% osób w wieku produkcyjnym (20-64 lat) między innymi wskutek zwiększenia liczby pracujących kobiet i osób niepełnosprawnych To achieve the employment rate of the 75% of persons in an economically productive age (20-64 years) as a result of increasing numbers of working women and disabled persons</p> <p>3% PKB przekazywany na B+R, tj. na poprawę warunków prywatnej działalności badawczo-rozwojowej w UE; KE wciąż pracuje nad wskaźnikiem, który odzwierciedlałby intensywność działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej 3% GDP hand over on B+R, improvement in conditions of private research-developmental activity in the EU. EC is still working on the indicator which would reflect intensity of research-developmental activity and innovative</p> <p>Trzy razy „20”: Three times “20”:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ograniczenie emisji dwutlenku węgla o 20% (lub jeśli pozwolą na to warunki o 30% w porównaniu z poziomem z 1990 roku) limiting the carbon dioxide emission by the 20% (or if conditions will permit it by the 30% in the comparison from with level from 1990 year)</li> <li>– zwiększenie udziału energii odnawialnej o 20% increasing the participation of the renewable energy by the 20%</li> <li>– zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20% increasing the effectiveness of exploiting the energy by the 20%</li> </ul> <p>Ograniczenie do 10% liczby osób kończących przedwcześnie edukację Limiting to the 10% the number of people prematurely education</p> <p>Edukacja dotyczy problemu osób przedwcześnie kończących naukę szkolną, obejmuje ograniczenie wskaźnika przerywania nauki do 10% w porównaniu z obecnym poziomem 15% oraz zwiększenie do 2020 roku odsetka osób w wieku 30-34 lat posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40% Education is regarding to the problem of persons prematurely finishing the school learning, includes the limiting of indicator of giving the learning up to the 10% in comparison with the current level of the 15% and increasing to 2020 year to the 15% of the percentage of persons of 30-34 years having a higher education from the 31% to at least 40%</p>

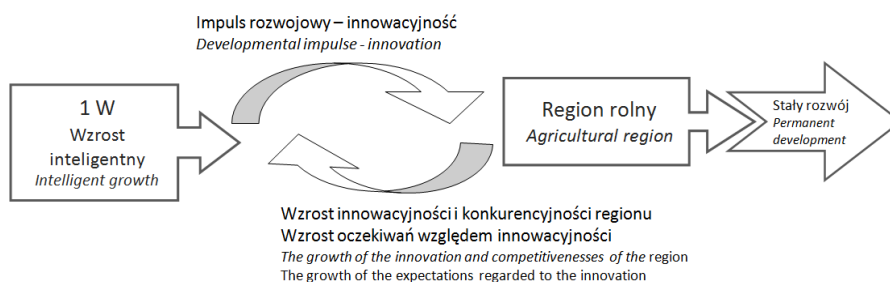
Tabela 1 cd. / Table 1 – cont.

1		
Ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób Limiting the number of Europeans living below the national border of the poverty about the 25% by getting out of the poverty 20 mln persons		
Inteligentny rozwój (1W) Intelligent development (1 D)	Zrównoważony rozwój (2W) Sustainable development (2 D)	Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (3W) Development supporting the social inclusion (3 D)
„Unia Innowacji” – poprawa warunków dostępu do finansowania innowacji; cel – wzrost inwestycji opartych na nowych technologiach. “Union of the Innovation” – improvement in conditions of the access to financing of the innovation; purpose – rise in investments based on new Technologies.	„Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – wzrost gospodarczy nie psujący środowiska naturalnego; cel – zwiększenie źródeł odnawialnych, poprawa wykorzystania energii, modernizacja transportu “Europe effectively using resources” – growth in the economy not ruining the natural environment; purpose – increasing renewable sources, improvement in exploiting the energy, modernization of the transport	„Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – modernizacja rynków pracy; cel – zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, podnoszenie współczynnika aktywności zawodowej “Program for new abilities and the employment” – modernization of the labour markets; purpose – increasing the labour mobility and developing the classification by the entire life, raising the activity rate
„Młodzież w drodze” – poprawa systemu edukacji; cel – lepsza kadra, podnoszenie edukacji “Young people in transit” – improvement in an educational system purpose – better staff, raising the education		
„Społeczeństwo cyfrowe” – Internet dla wszystkich; cel – gospodarka „on-line” “Digital society” – Internet for everyone purpose – economy “on-line”	„Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – poprawa otoczenia biznesu; cel – łatwiejsze rozwiązania w odniesieniu do MSP “Industrial policy in the era of the globalization” – improvement in the business environment; purpose – simpler answers with reference to Little and Medium Enterprises	„Europejski program walki z ubóstwem” – zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej; cel – korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym “European schedule of the fight against the poverty” – ensuring the social and territorial cohesion; purpose – benefits from the growth in the economy and employments widely available, poor and ruled out socially persons could live with due respect and take an active part in the social life

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Strategia Europa 2020... [2010], Płowiec [2010].  
Source: own study based on: Strategy Europe 2020... [2010], Płowiec [2010].

Realizacja powyższych priorytetów w dużym stopniu leży w gestii rolnictwa i obszarów wiejskich. Działania te obejmują przede wszystkim poprawę innowacyjności i edukacji na obszarach wiejskich (priorytet 1W). W świetle Strategii Europa 2020 głównym wyzwaniem gospodarki jest poszukiwanie w kraju regionów – motorów rozwojowych tzw. *smart specialization*. Wbrew powszechnemu przekonaniu, iż to metropolie pełnią taką rolę, coraz częściej mówi się, że w dobie Internetu to właśnie ośrodki wiejskie szybciej mogą stać się lokomotywami rozwoju dla obszarów leżących poza miastami. Duże miasta coraz częściej są statyczne i wygasłe, ludność zmanierowana i roszczeniowa, a przedsiębiorstwa nie wytrzymują presji wymagań stale zmieniającego się otoczenia (np. Łódź).

Co więcej, myśląc o Strategii Europa 2020, analizując proces jej implementacji czy też szukając nisz rozwojowych, można dojść do wniosku, że regionami o stosunkowo najwyższych wskaźnikach zmian są i będą właśnie obszary wiejskie. Nawet najmniejszy postęp jest tutaj bardzo widoczny i odczuwalny, bowiem w rolnictwie i na obszarach wiejskich zaniedbania społeczno-ekonomiczne były i nadal są największe. W efekcie oddziaływania impulsu rozwojowego tego priorytetu na obszarach wiejskich oczekuje się z jednej strony wzrostu innowacyjności i konkurencyjności (rys. 1) tych regionów, z drugiej zaś – dalszego wzrostu oczekiwań względem implementowanych innowacji.



Rys. 1. Sprzężenie zwrotne realizacji priorytetu – wzrostu inteligentnego

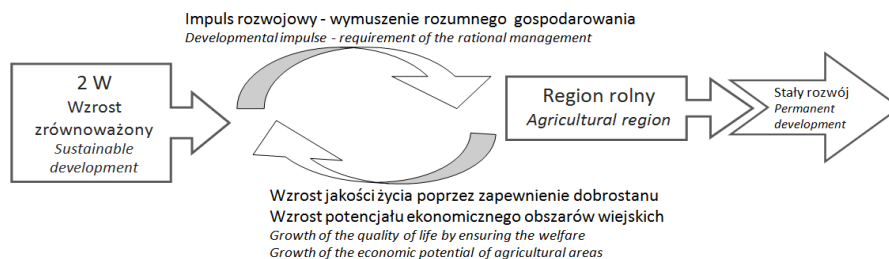
Źródło: opracowanie własne.

Fig. 1. Feedback on the realisation of the priority of intelligent growth

Source: own study.

Strategia przyjęta do 2020 roku, zwana Strategią Europa 2020, jako priorytet rozwojowy zakłada również realizację koncepcji wzrostu zrównoważonego (priorytet 2W), rozumianej jako wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej. Koncepcja ta jest i będzie realizowana przez osiągnięcie wymogów gospodarki niskoemisyjnej, wyrażającej się w 20-procentowym wzroście wydajności energetycznej, w 20-procentowym wzroście wykorzystania energii odnawialnej i w 20-procentowym zmniejszeniu emisji CO<sub>2</sub>. Natomiast generalnie wzrost zrównoważony dotyczy gospodarowania zgodnie z naturą, które to jest domeną rolnictwa. A zatem rolnicy gospodarując coraz racjonalniej zasobami naturalnymi włączają się w realizację i zrozumienie istoty oraz doniosłości założeń Strategii Europa 2020 w perspektywie pozostawienia zdrowego środowiska i w miarę ekologicznego rolnictwa dla przyszłych pokoleń.

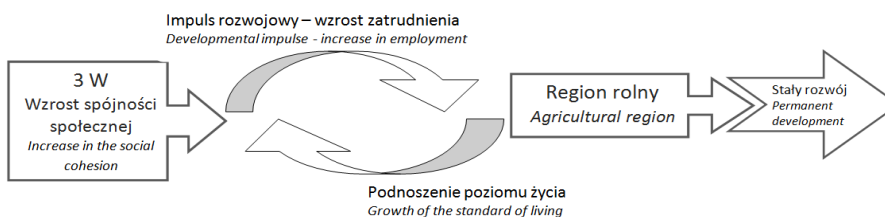
W wyniku oddziaływania impulsu rozwojowego wymuszającego zrównoważone gospodarowanie na obszarach wiejskich, oczekuje się poprawy jakości życia poprzez dążenie do osiągnięcia szeroko pojętego dobrostanu (rys. 2). Co więcej, jest spodziewany silny wzrost potencjału ekonomicznego obszarów wiejskich (dywersyfikacja działalności w kierunku turystyki, eko- i agroturystyki, a także rolnictwa ekologicznego). Z racji uzależnienia funkcjonowania sektora produkcji pierwotnej od warunków środowiskowych priorytet ten ma niezwykle silne oddziaływanie, stąd mówi się o szczególnej misji zrównoważonego rozwoju na obszarach wiejskich.



Rys. 2. Sprzężenie zwrotne implementacji zasad zrównoważonego rozwoju  
Źródło: opracowanie własne.

Fig. 2. Feedback on the implementation of principles of sustainable development  
Source: own study.

Rozwój sprzyjający „wkluczeniu” społecznemu w kontekście nowej strategii UE jest rozumiany, jako gospodarka charakteryzująca się wysokim poziomem zatrudnienia oraz zapewniająca spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. Koncepcja ta obejmuje działania wspierające tak opisywaną gospodarkę. Rozwój sprzyjający „wkluczeniu” społecznemu oznacza z jednej strony podniesienie stopy zatrudnienia w Europie, czyli zwiększenie liczby lepszych miejsc pracy, a także inwestycje w podnoszenie kwalifikacji i szkolenia, z drugiej zaś – modernizację rynków pracy i systemów opieki społecznej. Koncepcja ta zakłada wsparcie działań za pomocą dwóch inicjatyw przewodnich: Programu na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia oraz Europejskiego programu walki z ubóstwem [<http://ec.europa.eu>]. Dopasowanie do wymogów rynkowych i racjonalizacja wykorzystania zasobów ludzkich w rezultacie znacznie poprawi jakość życia i pracy na wsi (rys. 3).



Rys. 3. Sprzężenie zwrotne procesu włączenia społecznego  
Źródło: opracowanie własne.

Fig. 3. Feedback on the process of the social inclusion  
Source: own study.

## **MISJA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU NA OBSZARACH WIEJSKICH**

Koncepcja zrównoważonego rozwoju wywiera silny wpływ na wzajemne stosunki pomiędzy społeczeństwem, gospodarką oraz zasobami naturalnymi [Kronenberg i Bergier 2010]. Jej sens sprowadza się do założenia, że istnieją rozwiązania mogące pogodzić rozwój gospodarczy z zachowaniem środowiska naturalnego w dobrym stanie. Kluczowe jest tutaj podejście, iż istnieje współzależność między rozwojem ekonomicznym a jakością środowiska. Takie podejście daje szansę zachowania istniejących zasobów środowiska i ograniczenia zanieczyszczeń.

O istotności problemu świadczy chociażby fakt, iż stanowi on jeden z głównych kierunków działań Organizacji Narodów Zjednoczonych. Już w latach 60. ubiegłego stulecia podkreślano, iż rozwój gospodarczy musi iść w parze z poszanowaniem środowiska naturalnego. Już wówczas stwierdzono, iż „stało się jasne, że wszyscy żyjemy w biosferze, której przestrzeń i zasoby, jakkolwiek olbrzymie, są jednak ograniczone” [cytat z raportu sekretarza generalnego ONZ U-Thanta z 16.05.1969 r., Kafel 2007].

W literaturze przedmiotu pojmowanie zrównoważonego rozwoju jest bardzo różne. W zależności od podejścia można rozumieć je ogólnie oraz sektorowo. W kontekście rolnictwa i regionów wiejskich, zrównoważone gospodarowanie najczęściej jest rozumiane jako optymalne dla środowiska wykorzystanie zasobów naturalnych. Jednakże, ze względu na złożoność problematyki rozwoju obszarów wiejskich, można tę kwestię rozpatrywać również jako swoistą dążność do zrównoważenia poziomu rozwoju regionów miejskich i wiejskich. W tym przypadku analizuje się nieco odmienny charakter zrównoważenia (zrównoważenie poziomu regionalnych wskaźników ekonomicznych). W ramach opracowania misja zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich jest analizowana w kontekście implikowanych Strategią Europa 2020 trzech wzrostów (3W) i pięciu celów (tab. 1).

## **CELE STRATEGICZNE OBSZARÓW WIEJSKICH A STRATEGIA EUROPA 2020**

Polityka rozwoju obszarów wiejskich nadal zachowuje swoje długoterminowe cele strategiczne, a mianowicie zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi, zwiększenie konkurencyjności rolnictwa oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich [Celej 2013]. Cele te sformułowane zostały w pełnej zgodności ze Strategią Europa 2020 i zostały uszczegółowione w następujących sześciu priorytetach ogólnounijnych na lata 2014-2020 [Communication... 2010]. Na potrzeby opracowania przedstawiono je w odniesieniu do koncepcji 3W.

Cele rozwoju obszarów wiejskich determinowane strukturą programową Strategii Europa 2020 w kontekście priorytetu wzrostu innowacyjności (1W), to:

- ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich,
- poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych,
- poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.

Wiceminister rolnictwa i rozwoju wsi, Tadeusz Nalewajk, już w 2011 roku, podczas I Europejskiego Kongresu Gmin Wiejskich w Warszawie, podkreślał, iż w odniesieniu do tego zagadnienia coraz częściej mówi się o konieczności rozpatrzenia możliwych strategii uczynienia mniejszych, wiejskich ośrodków i regionów, biegunami wzrostu. Zdaniem polityka, to dość trudne, bowiem czymś naturalnym jest, że duże ośrodki miejskie przyciągają ludzi i rozwijają się znacznie szybciej. Potrzeba zatem odpowiednio ukierunkowanej pomocy, by uwolnić energię, która tkwi w polskiej wsi. Należy wydobyc wiejski potencjał endogeniczny. Wówczas przedsiębiorcy zdecydują się na lokalizację swoich firm na obszarach wiejskich, bowiem rachunek ekonomiczny wykaże, że na wsi koszty funkcjonowania są znacznie niższe, a dostęp do nowych technologii jest jednakowy [Hurkała 2011].

Do priorytetów rozwoju obszarów wiejskich, implikowanych aspektem wzrostu zrównoważonego (2W) w rozumieniu Strategii Europa 2020, zalicza się dwa kolejne cele:

- odtwarzanie, chronienie i wzmocnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa,
- wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenie na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach rolnym, leśnym i spożywczym.

Natomiast celem rozwoju obszarów wiejskich, odnoszącym się do trzeciego priorytetu Strategii Europa 2020, czyli „wkluczenia” społecznego (3W), jest założenie zwiększenia włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i promowania rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

## PODSUMOWANIE

Analizując układ i oddziaływanie poszczególnych elementów Strategii Europa 2020 na proces rozwoju terenów wiejskich można zauważyć, iż każdy z nich determinuje silne sprzężenie zwrotne (m.in. wzrost poziomu życia i pracy, wzrost innowacyjności, konkurencyjności). Nawet nieduży postęp generuje silne efekty wzrostu. Co więcej działania te pobudzają jeszcze chłonność i podatność regionów rolnych na nowe rozwiązania.

Rolnictwo polskie jest „głodne zmian”, a sami rolnicy w innowacyjności i wroście konkurencyjności widzą szanse zaistnienia na rynku europejskim. Wszystkie trzy impulsy wzrostu (1W, 2W i 3W) napędzają rozwój obszarów wiejskich w dwóch kierunkach: rolnym i nierolniczym (np. wzrost przedsiębiorczości lokalnej, powstawanie klastrów), co w efekcie działa niczym wielkie koło zamachowe rozwoju społeczno-gospodarczego rolnictwa i obszarów wiejskich. Zatem Strategia Europa 2020, nie dotycząc bezpośrednio rolnictwa czy obszarów wiejskich, oddziałuje na nie niczym rzucony w wodę kamień. Uzyskując efektem „kręgów na wodzie” jednocześnie determinuje kierunek rozwoju oraz nadaje temu procesowi optymalnej inercji.



## LITERATURA

- Celej J., 2013. Polityka rolna UE w nadchodzącej perspektywie finansowej 2014-2020. *Prawo Europejskie w praktyce* 1 (103), 122-123.
- Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. 2010. Komunikat KE, Bruksela.
- [http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/priorities/inclusive-growth/index\\_pl.htm](http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/priorities/inclusive-growth/index_pl.htm) [dostęp: 7.05.2013].
- [http://www.stat.gov.pl/gus/definicje\\_PLK\\_HTML.htm?id=POJ-7060.htm](http://www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-7060.htm) [dostęp: 7.05.2013].
- Hurkała T., 2011. Unia zrównoważonego rozwoju. *Zielony Sztandar* 44, 10, 4.
- Kafel K., 2007. W gąszczu definicji zrównoważonego rozwoju, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Warszawa, [www.ekoedu.uw.edu.pl/download/wyklady/2007/KKafel.doc](http://www.ekoedu.uw.edu.pl/download/wyklady/2007/KKafel.doc) [dostęp: 07.01.2013].
- Kronenberg J., Bergier T., 2010. Wyzwania zrównoważonego rozwoju w Polsce. Fundacja Sędzimira, Kraków.
- Płowiec U., 2010. *Innowacyjna Polska w Europie 2020. Szanse i zagrożenia trwałego rozwoju*. PWE, Warszawa.
- Podręcznik Oslo. Zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji. Pomiar działalności naukowej i technicznej. 2008. Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Urząd Statystyczny Wspólnot Europejskich (Eurostat), Warszawa.
- The CAP towards 2020: Meeting the food, natural resources and territorial challenges of the future. 2010. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, COM (2010) 672 final, Brussels, 18 November 2010.

## LONG-TERM STRATEGIC OBJECTIVES AND THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF RURAL AREAS FACING THE STRATEGY EUROPE 2020

**Summary.** The aim of the study is to present long-term objectives of country strategic areas with reference to the Strategy Europe 2020 (that is written down into philosophy 3D – the intelligent development, the sustainable development and the development supporting the social inclusion). In the study an analysis method of source materials of the institution of the European Union and the available literature on the subject were applied. Conducted analysis showed that the agriculture sector is progressive and dynamic, what is more to a considerable degree it influences the realisation of the success of the Strategy Europe 2020.

**Key words:** Strategy Europe 2020, sustainable development, strategic objectives of the development of agricultural areas

*Zaakceptowano do druku – Accepted for print: 13.05.2013*

*Do cytowania – For citation: Greta M., Tomczak-Woźniak E., 2013. Długoterminowe cele strategiczne a zrównoważony rozwój obszarów wiejskich w obliczu Strategii Europa 2020. J. Agribus. Rural Dev. 2(28), 73-81.*